

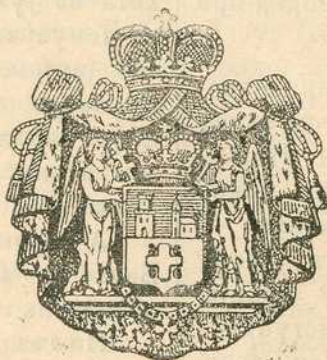

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
В
Л
И
О
Т
К
У

СРПСКИ СИОН

Год. XVII.

Број 30.

ЗВАНИЧАН ЛИСТ ПРАВОСЛАВНОГ СРПСКОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА МИТРОПОЛИЈЕ
КАРЛОВАЧКЕ ЗА ДУХОВНЕ, ЦРКВЕНЕ И ЈЕРАРХИЈСКЕ СТВАРИ.

У Ср. Карловцима у недељу 29. јулија 1907.

САХРАНА

блаженопокојног Патријарха српског
Георгија.

Д. Р.

Наспоменули смо, како је у среду у вече смештено тело Патријархово у сандуку на катафалку у синодалној дворани. По смештању је сала била увијена у прне драперије, око катафалка гореле су силне свеће, а по сали и око катафалка било је размештено цвеће у лонцима.

Одмах после смрти Патријархове почеле су стизати кондоленције, које још стижу. Има их од највиших лица — почевши од Његовог Величанства, разних корпорација и угледних поштовалаца Патријархових.

Исте ћемо донети у своје време, да се види, на каквом је гласу и уважању био блаженопокојни Патријарх Георгије.

Од четвртка је изјутра почео свет да долази, а свештенство је наизменце читало јеванђеље.

Неколико је хиљада народа — оба пола дошло да види и мртвог српског Патријарха; па како су римокатолици ишли на Текије, ретко да који од ходочасника, који

су прошли кроз Карловце, није отишао и у двор.

У суботу је дошао у Карловце и Високопреосвећени Госп. Епископ Пакрачки Мирон Николић, и тако је свих шест Високопреосвећених Г. Г. Епископа дошло у Карловце на сахрану поглавице српске цркве у митрополији карловачкој.

У суботу после другог звонења на вечерње, Високопреосвећени Госп. Епископ бачки Митрофан учинио је над телом кратки помен, затим га је прелио и свештенство га је пренело у цркву и поставило на катафалку.

За сандуком су ишла сва Високопреосвећена Г. Г. Епископи, манастирски настојатељи и друго свештенство оба реда, породица покојникова и многи народ.

И у цркви су наизменце свештеници читали јеванђеље, а свет је непрестано долазио у цркву и тога дана и у вече и сутра дан све до 8 сахати изјутра, када је Високопреосвећени Г. Епископ Митрофан поново учинио кратки помен, а за тим је у присутности породице затворен сандук.

У суботу је из јутра, а особито после подне почео свет са стране да долази у

Карловце, а особито после подне дошло је врло много страног света, те се што-но реч по вечерњу могло представити, колико ће га тек доћи на сахрану.

У суботу је објављен био распоред при сахрани, који овако гласи:

21. јулија (3. августа) На вечерње звони у 4 сахата по подне. По другом звону пренеће се мртво тело блаженог Патријарха у саборну светониколајевску цркву и поставља се на приређени катафалк. — 22. јулија (4. августа) у 8 сахата ујутру звони први пут на св. литургију архијерејску. У 8^{3/4} сахата долазак заступника Њег. Величанства у патријарашки двор. У 9^{1/2} сахата почиње опело. По свршеном опелу, креће се спровод из св. николајевске саборне цркве за св. ваведенску цркву главном улицом горе идући и то: 1. Напред при крст и за њим црквени барјак, а са обе стране овога школски барјаци и то народних школа и вел. срп. гимназије карловачке За овим ђаци основних школа и вел. срп. гимназије карловачке све по шесторо у реду. 2 Народ (мушки). 3. Градско поглаварство и кр. котар. суд. Чланови патроната и куратора гимназије овдашње и професорског тела. 4. Изасланства црквених и политичких општина и школских завода и корпорација. 5. Изасланства жупанија и градова. 6. Чланови архијерејских и митрополитских власти и чланови саборског одбора. 7. Свештенство оба реда не у одежама. 8. Бакони носе на јастучићима ордене блаженопокојника. 9. Ђаци обучени у стихаре са крстом, 4 чирака и 8 рипида. 10. Баконина два у одежама с дикиријом и трикиријом. 11. Бакони обучени носе на јастучићима: панагије архијерејску мигру, штаку и св. евангелије. 12. Свештенство у одежама. 13. Архијереји у одежама и без одежа. 14. Носачи са мртвим телом. Поред сандука свештенство оба реда у рукама са свећама. 15. Заступник Његовог Величанства,¹ 16. Заступници високе владе. 17. Генералитет. 18. Велики жупани. 19. Породица — најириснија. 20. Цр. и

¹ На наречну жељу заступника Њ. Величанства, на првом месту иза мртвог тела ишла је породица.

краљ. официрски кор. 21. Женске задруге. 22. Остали свет женски и мушки.

У недељу још с — пилићарским — возом што стиже у Карловце у 4^{1/2} сахата из јутра почео је народ долазити, а са земунским пилићарским возом и с брзим возом, с новосадским што стиже у Карловце у 9^{1/4} сахата, дошло је хиљадама народа, а доста је дошло и с возом земунским — особито београђана — што стиже у 10^{1/4} сах.

А много је света и из Срема, и из Бачке и Баната дошло с колима, а из оближњих села пешке.

На сахрану је дошло толико света, као никада до сада. Било је најмање 9000 до 10000 душа, и то врло велики део баш народа — ратарског.

Издато је преко 1400 карата за цркву, који наравно сви нису могли ни ући, јер је многи ушао и без карте, те тако много не моглоше ући у цркву ни с картом.

Црква је била дупком пуна света, а око цркве, у порти, по двору, по пијаци и улицама, а особито у главној, куда је имао проћи спровод, било је пуно народа, а и сви су прозори били пуни гледалаца.

Његово Величанство краљ српски Петар, изаслао је на погреб генерала Николија Стефановића, кога је на жељезничкој станици по доласку брзог воза дочекао и поздравио у име кр. хрв. слав. владе срепски жупан Ибра Хидигети с поджупаном Јосифом Суботићем, у име Епископата архимандрит крушедолски Анатолије Јанковић, а града Карловаца градоначелник Душан Милић.

Допраћен краљ. изасланик пред двор на дворском батару на четири бељца, поздрави га народ са: живео, а многи, држећи га за краља Петра — јер доста личи на њега — викаше живео краљ Петар!

На уласку двора дочекао га је Епископат, свештенство и изасланства, те на поклон Епископата рече: „У име Његова Величанства краља Петра, мога узвишенога Господара, дошао сам, да изјавим тугу и жалост поводом смрти Његове Светости српског Патријарха Георгија, доброга, честитог и славнога добротвора српског народа. Слава му!“.

У име Епископата захвалио му се Вкп. Епископ Мирон.

За тим је изасланик отираћен у одређене му собе.

Око 9 сахати је дошао изасланик Његовог Величанства подмаршал Радован Грба из Варадина са својом свитом на дворском батару на четири беџца, те допраћен са свитом на уласку двора дочекао га је Епископат, свештенство и изасланства, поздравил га Вкп. Г. Епископ Мирон, на што је он на српском језику одговорио: „Његово Величанство наш цар и краљ оцуномоћио ме је, да високодостојном епископату и саборском одбору наше отачаствене православне цркве највише саучешће у жалости због смрти Његове Светости карловачког Архиепископа-Митрополита и српског Патријарха Георгија Бранковића изразим, ком најмилостивијем, веома почасном налогу да удовољим, дошао сам“, — на што су и присутни и народ пред двором урнебесно у више пути узвикнули: живело Његово Величанство!

За тим изасланик отираћен буде у одељење одређено за кр. поверенике.

Кр. угарска влада изаслала је великог жупана новосадског др. Аладара Балугу; министар председник Векерле одсечног мив. саветника Пају Јовановића; кр. хрв. слав. влада сремског великог жупана Имру Хидгетија; кр. српска влада Симу Лозанића професора универзитета; сабор хрв. слав. Љубу Балскога, др. Ђорђа Красојевића, Стевана В. Поповића и барона Јосифа Рајачића; митрополит београдски Димитрије и свештеничко удружење: архим. Арсенија, проте Марка Петровића и Никољу Божића, свештенике Миливоја Петровића и Љубу Поповића и ђаконе Петра Летића и Милана Милутиновића; митрополит сарајевски — за живота је одредио да га заступа прота Димитрије Јанковић, члан конзисторије; жупанија сремска: поджупана Ј. Суботића; вировитичка жупанија: жупана Михаловића; петроварадинска војна посада: заповедника тврђаве генерала Витерла; 70. пешачка пуковнија: пуковника Жунца; бачка и бодрошка жупанија: седам изасланика под водством великог бележника Михајловића; град Сомбор вел.

бележника Ђорђа Ђуришића, опата Форђа Фејира, проту Купусаревића, др. Давида Коњевића, Бошка Вукичевића (и у име свога оца умр. школског надзорника Вукичевића); сомборска српска читаоница: др. Лазу Костића; Друштво за чување народног здравља: др. Батута и др. Вукадиновића; Српско новинарско удружење: Стевана Ђурчића; Трговачка обртничка комора у Осеку: тајника Плавшића; кадetsка школа у Каменици: командант мајор са два капетана и четири кадета; силне женске задруге, црквене општине, друштва и многи угледни Срби: Геца Дунђерски, Стева Јовановић, др. Кронић, Тона Хаџић, др. Јојкић, др. Ј. Туроман, Ђура Маширевић, Радивој Пауновић, др. Светислав Симоновић и т. д.

Пошто се изасланик Његовог Величанства мало одморио, учини му подворење Епископат, заступници угарске и хрв. слав. владе, изасланство хрв. слав. сабора, саборски одбор, а за тим заступник Његовог Величанства краља српског и српске владе.

Свету литургију је одслужио архимандрит Арсеније — Архијерејска служба није се одржала с тога, што се изненадно поболоо одређени Архијереј² — уз суделовање великог броја свештеника и ђакона.

Пред свршетак св. литургије отишао је Епископат са изасланицима и необученим у одежде свештеницима и изасланицима у цркву на опело.

Опело је одржано под началством Вкп. Г. Епископа Мирона, а уз суделовање Г. Г. Епископа Михаила и Митрофана и преко стотине обучених у одежде свештеника и ђакона.

На опелу су дивно појали архимандрит крушедолски Анатолије Јанковић и гретешки Данило Пантелић.

Како на служби, тако исто и на опелу певала је земунска српска црквена певачка задруга, која је дошла на погреб са својом дивном заставом, што ју је друштву

² Не стоји тврдња неких листова, да одређеном за богослужење Впр. Епископу Гаврилу нису дали радикали да служи, како би саб. одбор могао превести изасланику кр. уг. владе.

недавно даровала благородна госпођа Софија пл. Шпирта, под водством свога коровође Пере Коњевића. На складном и умилном појању, свако је од присутних одао задрузи признање.

По читању првог јеванђеља, изговорио је Вскп. Г. Епископ Мирон, ову беседу:

„Од кад си роде и народе српски пре 200 и више година прешао овамо у Аустро-Угарску монархију нашу; ово је 19. пут, да стојиш над гробом Првопрестолника свога, Архи-Епископа, Митрополита и Патријарха свога. 19. пут забринут, скршен, упрепашћен, као оно први и сваки пут досада.

Деветнаест свакако најбољих од синова твојих, за први пријесто у цркви подобних, подигао си нам роде српски на пријесто Тај, свагда у нади, да ће изабраник твој испунити наду твоју, залијечити рану твоју, ударити тврђи темељ животу твоме црквеноме и народноме, и мјесто тога, ево и 19. пут Првопрестолник твој лијеже у гроб, а не испуни наду твоју, не залијечи рану твоју, не удари давно очекиваног темеља животу твоме црквено народноме.

Сломљен, остави послове црквене и народне недовршене, замршене, можда горе, него икоји прије њега досада.

А ми стојимо ево око нијема гроба његова растројени, запањени можда више него икада до сада.

Зар нисмо никада најбоље, најдушевније синове наше слали на саборе; зар нису синови ти наши бирали никада највренијега; и зар није баш ни један изабрани вршио дужности своје по души? Зар ни Покојник твој такође, роде и народе српски, изабраник као и сви други до њега осим само њи тројица.

Па ипак никако да дођемо до сложна и Богом благословена рада; никако да нам процјева црква наша и школа; никако да осигурамо живот наш црквени и народни кроз толике године труда нашега и рада, а и новца народнога.

Ако икада, упитајмо се данас: зашто само за нас, мјесто смиља да расте пелен, а мјесто ковиља, коприва. Каква је то судба ваша клета?

Судба је то, браћо, иста она, што нас прати од Косова; што нас је расула по свијету, и сад хоће да начини од нас нови Израиљ.

Гријеси праотаца наших, биљеже стари љетописци наши, учинише од нас робље Агарјана; расијаше нас по свијету. Гријеси њизови и наши подижу на нас Бога и правду Његову.

А у чему је тај гријех тешки, што диже на нас небо и земљу?

Гријех је тај у томе, што доста пута хоћемо да одбацимо љубав братску и пажњу, која би требала да веже нас међусобно, и диже од земље к небу и Богу, а да мјесто љубави грлимо мржњу, која вади брату око брже и дубље, од икога душманина.

Зато нас снађе Косово, зато се растајемо с кућама нашим, зато се разилазимо по свијету и не можемо, с вјером и надом, да зовемо у помоћ ни Бога ни људе, јер и анђелски глас без љубави звоно је без клатна; најдубља мудрост без љубави, празна је пред Богом, и добротинство било оно ма како велико, ако узањ љубави не ма, остаје пред Богом без рода и плода свога.

И мјесто да се држимо љубави, Бога, ми доста пута спрежемо са гријехом, с мржњом, која нам не да, да уђемо у луку спасења.

Томе нас учи и овај деветнаести гроб у реду гробова Првопрестолника наших. У гробу овом лежи сада само тијело ванредно јако, но у томе тијелу био је и дух јаки; био ум и разум чист и ведар; било срце, око соколово.

Ја, који сам седамнаесту годину свједоком рада му и живота, свједочим ево пред вама свима, да је Покојник био срцем и душом прави син рода свога, за који је ломио коље, као што знате и сами, најодлучније и најодушевљеније, као што су ломили и толики други, али узаман, узаман!

На пољу народно црквенога живота нашега, ве учини њи он, као Првопрестолник наш, ни издалека оно, што се очекивало, и ако је могао да учини да је свуда било љубави чисте. Не учини, јер не даде

Бог ради клетве, ради мржње, која никада не помаже, него само одмаже.

Па хоће ли нам бар ово бити последњи гроб, који нас и нијем опомиње да се братски пазимо и љубимо, као што заповиједа то Бог и нама и свима синовима својима?

Кад би се барем над овим деветнаестим гробом Првопрестолника нашега тргли и завјетовали међособној љубави и најњи братској; ја сам увјерен да би душа покојникова радо простила увреде које смо јој нанијели, док је била с нама и међу нама. А уз то, простила би мени и то, што не ређам приликом данашњег расстанка нашега са покојником сва добра дјела његова цркви, школи и народу учињена, дјела која нису мала, бројала се она бројем, или цијенила по величини и садржини својој ма како; дјела која су могла досећи и пуњу мјеру своју, да није било мржње нигдје, него само љубави, чисте, праве, еванђеоске.

Оче и патријарше наш Георгије, потпомогни молитвама твојима молитве наше код оца нашега небеснога, да будемо у љубави с Богом и међу собом.

Помози и прости, као што и ми праштамо теби, да и нама опрости Бог, и да нам буде милостив овога свијета и онога“.

На свршетку су многи присутни у цркви узвикнули: Слава му!

По читању другог јаванђеља, изговорио је на предикаоници високопречасни ректор богословије ставрофор Јован Вучковић ову беседу:

„Оборен си и Ти, стари дубе, баш као и сви прије Тебе, што ширише гране своје над црквом и народом митрополије Карловачке... Падаш у гроб, слоњен и скрхан, као што су пали и они, за којима си дошао на пријесто Арсен-патријарха.

А шта Те сломи, шта ли Те обори? Кажу нам...

Ти ћутиш?... Али рака Твоја говори гласом-језиком, којим гробови говоре, гласом оних нечујним што снажно звони у далеку будућност, језиком оних безгласним што продире у сваку душу под сводом небеским...

Гроб овај, браћо, сам говори што нам срце у часу овом осјећа, сам казује оно, што нам

душу у часу овом мучи... Гроб патријарха нашег говори нам страшно, да нас јева хвата... У тај говор нека се не мијеша глас људски...

Само у име друге кћери Твоје, Богословије наше, да Ти с мјеста овог, с којег сам Ти задњи пут поздравио педесетогодишњицу службе свештеничке, још једанпут речем: хвала!...

Затекао си је слабу и нејаку. Желео си да је видиш снажну. Одважио си се да испуниш и завјетну мисао предшасника својих и да уз Богословију отвориш и Сјемениште.

Лијена жеља и дивна одлука!

Али не даде Ти се да учиниш све што је требало, па да жеља буде дјело потпуно и одлука да уроди плодом правим. Или си зар хтио да оставиш могућност и онима, који ће за Тобом доћи, да се с Тобом натјечу у племениту раду, или нијеси био можда сретне руке која сврши што заночне... или ти не даде Бог, као што не да ни оном српском јунаку... судбина наша да се код нас ништа не учини потпуно!...

Нијеси учинио све, али си учинио много. Учинио си више, него и један од оних што су прије Тебе били, више него сви скупа од Стратимировића па до Тебе. Хвала Ти!

Богословија наша никада Ти то заборавити не може, не смије, па ваљда и не ће...

Благо Теби! Ти лежиш у гробу, а можеш вјеровати да ће Ти црква Твоја бити благодарна. Јер ако си се чиме и замјерио народу у њој, он Ти је за животога платио, наплатио душмански, српски! До гроба, па и на гробу још свјежем витлала се пакост и злоба, злоћа и освета... Преко гроба сигурно ће замукнути...

Зато нас више не куни! Не проклињи нас, јер доста је клетве на народу твојему... Моли се Богу, да је скине, а потомство ће Те славити и хвалити, као што Ти и ми, скупљени око гроба Твојега, сви, од љубљеног Ти краља па до најмлађег дјетета, кличемо: Слава Ти! Хвала Ти!“

И на свршетку ове беседе многи присутни у цркви узвикаше: Слава му!

Кад је свршено опело, пошло се с телом у горњу — св. ваведенску — цркву по прописаном распореду.

Тело су носили свештеници на изменце од цркве све до гроба. Главном улицом

куда се ишло, биле су скоро све куће окићене првим заставама.

Спровод је био толико дугачак, да докле је први крст — почетак спровода — био већ код горње цркве, последњи су редови још били код саборне цркве.

Упало је јако у очи и замерило се, да „соколаши“ нису корпоративно учествовали у свом оделу, јер то су били дужни чинити не само с тога, што им је Патријарх поклатио недавно кућу, него и што би их онај силан свет из Бачке и Баната, који и не зна, шта су то соколаши, видео, те би се и тамо раширило соколаштво.

А кад наспоменемо још и то, да они нису ни породици кондолирални; онда тек прави родољуб има узрока да очајава на „бити имајућа времена“.

И ако је на упит многих речено, да се венци не ће примати, пошто то није српски обичај, и да је боље одређену своту за венац, дати „Привреднику“ ил на какву другу добротворну циљ; ипак је било више венаца, подмаршала Грбе, хрв. слав. сабора, угарске владе, града Сомбора, водне задруге, града Карловаца, Дунђерског, Пауновића, барона Рајачића, породице Рајачића, архитекта Владимира Николића итд.

Са обе стране улице и по прозорима — као што рекосмо — било је пуно света.

Кад је спровод дошао пред гробницу, те по учињеном кратком помену и отпеваном: вјечнаја памјат!, изговорио је професор и главни надзорник српских школа Ђорђе Поповић ову беседу:

„Земљо! Прими ове земне остатке натраг — подај мир телу овом, тешко нападеном!

Моли те на то српска народна школа, моли те Српчад невина, и ја у име њихово.

Молимо те ојађена срца, јер ти предајемо највећег добротвора нашег — који је понео бригу нашу из скромне куће сеоског свештеника, однео је као катихета у основну школу, као прота на управу учитељске школе, носио је као епископ дијецезан, донео је и на патријарашки престо и бринуо је бригу нашу и на том највишем месту, као нико пре њега.

Он нас је против свих навала, и у најтежим данима неустрашимо бранио; он нам је био најспособнији, најоданији, и најиздржљивији — учитељ и цоглавица; он нас је и по-

магао: ако је требало помоћи у Кулпину, у Сомбору, у Баји; ако нас је требало подићи: у Сантову, у Белом Брду, у Даљу, — — —

Он се и за све остало старао — та и у последњем тренутку, кад му је ојађено срце на све друго заборавило, он се и онда сетио фонда светог Саве — — да нам помогне —.

Патријарше свети! Уђи у ову скромну кућу — умирен, спокојан!

И ми, који се нисмо с тобом увек слагали; испратисмо те ево до вечног боравка.

Ти си искусио, да човека сусрећу многа разочарања, туге и жалости; да наилази на многа затворена врата и где не би требало и да често не постиже успеха ни тамо, где б, га и могло и морало бити. Ти си добро знао да све у овом земаљском животу у борби, иде напред — та ти си се борио, као нико од нас — па ћеш моћи разумети да смо и ми остали борбом желили дужности својој задоста учинити; разумећеш нас, ако смо по гдекад својим путем и начином водили ту борбу, ако нисмо увек раме уз раме с тобом ишли, ако смо ти се — у доброј намери — и одупирали који пут.

Твоје мезимче, српска народна школа схватиће твоје племените земисли, усадиће их у срце ученика својих, предаће их у аманет млађем поколењу: а ти се моли Богу, да и млађима даде твоју тврду вољу, па да наставе онај посао, на коме си ти — за напредак поверенога ти народа — целога дугога века твога радио.

Господе! Све што је овај раб твој умом и срцем и дарежљивом руком својом за нас учинио: твоја је то заповест била, у твоју је то славу било. Твоја је воља, ако је што и пропустио, ако је кад и погрешно. Он се приближавао к теби онолико, колико му је милост твоја дозволила, јер си ти одредио, да нико на земљи савршен бити не може, и јер од тебе зависи, колико ће ко добра овде на земљи моћи учинити и колико неће.

Смилуј се, покорном службенику својом, опрости му, што је погрешно: словом, дјелом и помишлением, вједјением и невједјением — с вољом и преко воље!

Подај му души у рају насеља и мир пелу његовом.

Затим је бачена земља на сандук и спуштен у саркофаг.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Гробница, у којој ће вечити савак бравити тело блаженопокојног Патријарха српског Георгија Бранковића, налази се под олтаром св. ваведенске — горње — цркве, коју је он сам за живота подигао.

На источној страни цркве уз олтар наиздан је трем. С поља су двокрилна врата, а низ басамаче долази се до саме гробнице, на којој су такође врата.

Гробница је измалана, а на средини је саркофаг од белог мермера у висини од метра. Саркофаг је обичан, четвороуголни камен. Над њим је велико кандило, у ком ће увек горети уље, за што је Патријарх у својој опоручи оставио 5000 К. да се од камате тога новца нали кандило, и одржава гробница у реду и одржавају парастоси.

У саркофаг, који је у осталом доста кратак и према сандуку, који је сам по себи краћи, него што је требао бити, због чега се морала скинути митра Патријархова с главе, и положити у сандук, положено је тело Патријархово, за тим је заворен једном великом мермерном плочом, на којој је изрезано великим златним словима овај натпис:

ОВДЕ ПОЧИВА
Георгије Бранковић

АРХИЕПИСКОП КАРЛОВАЧКИ
Митрополит и Патријарх Српски

Г Р Б
срп. митрополије

Рођен 13. марта 1830. у селу Кулпину
у БАЧКОЈ ЖУПАНИЈИ
Умро у Карловцима 17. јула 1907.

Пошто је тело блаженопокојног Патријарха Георгија положено било у вечиту кућу; повратили су се Векп. Г. Епископи, изасланици и изасланства у двор, где су чињена међусобна подворења.

По српском обичају, даћа је за покој душе покојникове приређена била у двору на три места за Епископат, изасланства, преставнике власти и угледније особе и за породицу; у семинару богословском за

свештенство оба реда, у семеништу манастирских питомаца за калуђере, код Топчера за изасланике општина и угледније особе, у благодјејанију за земунску певачку задругу.

После подне вечерњим возовима и лађом почео се свет разилазити из Карловаца својим кућама.

Загребачким возом у 4¹/₂ сахата отишао је испраћен као и при дочеку заступник Његовог Величанства Фрање Јосифа, кога је на станици дочекала једна почасна сатнија петроварадинске 70. бр. пуковније и бачка и изасланик Његовог Величанства краља Петра; изасланик хрв. слав. владе; српске владе и изасланици митрополитови и многи изасланици разних корпорација.

У понедељник у 9 сахата пре подне изашла је породица, Вкп. Г. Епископи Митрофан и Георгије, више свештеника — оба реда — на гроб, где је Г. Епископ Митрофан учинио помен, а потом ломљење погаче и гроб преливн вином.

Векп. Епископ Михаило, Лукијан и Митрофан отишли су у понедељник из Карловаца, Георгије у уторник, Мирон у среду, а Гаврило је остао у Карловцима у саборском одбору, који је сазван у седницу за четвртак.³

³ У последњем смо броју навели, да је сазван за прошли четвртак стари саборски одбор у седницу. То смо рекли, што смо држали, да пошто стари саборски одбор има све дотле функционисати, док се нов не конституише, а нови се не може конституисати без свога законитог председника, или по смрти његовој или оставци његовога законитог заступника, а то је администратор митрополије.

Ну, надлежна су господа држала и за добро пронашла, да се нов саборски одбор може конституисати и под председанштвом члана епископа, који је благовремено поднео због болести оставку на чланству саборског одбора, и искао усмено од св. Синода допуст на 2, те кад га је исти упутио да поднесе писмено молбу, давши му на усмено молбу једногодишњи допуст, опуномесивши Патријарха да се постара за заступање, а у писменој молби, поднесеној пред саму смрт Патријархову искао је допуст на 3 године.

Нама је Високопреосвећена Г. Епископ Гаврило на нашу примедбу, да није требао допустити конституисање новог саборског одбора, одговорио, да су тако захтевали чланови, и да је он исти сазвао да нареди само нужно за погреб, а по погребу да ће одмах отићи из Карловаца у своју резиденцију, а по том одмах на страну да се лечи.

Како је и *зашто* је доцнаје Високопреосв. Г. Епископ

У уторник је отишао и управитељ дворски Милош Летић, а пре тога је учињен на брзу руку инвентар налазећих се ствари у двору у два примерка.

И тако је сада у целом двору јерођакон Методије Суботин, дворски економ, а од дворских калуђера архиђакон Макарије Гаврилов, и подбележник јерођакон др. Максимилијан Хајдин.

А што је тако, то је с тога, што ми ништа не мамо одређенога у случају смрти митрополитове патријархове.

Постоје нека наређења у деклараторији од 1779., ну тада су постојали асистенти — из три лица, чија је дужност пренета на саборски одбор.

Не треба заборавити, да је то могло бити само с тога, што је одмах по смрти митрополитовој био постављен администратор, који је вршио права митрополитова.

† НИКОЛАЈ МАНДИЋ
српско-православни Митрополит
дабро-босански
* 5/VIII. 1840. † 20/VII. 1907.

Д. Р.

Још се Српство није умирило од ненадне смрти благопокојног Патријарха Георгија; а дође изненада и други не мање жалостан глас о смрти Николаја Мандића дабро-босанског Митрополита.

И као што је смрт Патријарха Георгија дошла у најнезгодније време по српску цркву у митрополији карловачкој; тако је исто дошла и Митрополита Ни-

Гаврило, промену своју накану, и сазвао саборски одбор у седнице, не знамо, као што не знамо ни то, шта ће исти предузимати да ради, те да ли ће само најнужније ствари предузети, или све што је нерешено, и да ли је истинит глас, да ће он да изводи све закључке туциданског сабора.

Знамо само то, да је и по смрти патријарха Германа световни потпредседник сазвао саб. одбор у седницу — без да је још био именован администратор —; ну да је министарство обуставило држање саме седнице.

Тако је било тада, а како ће бити сада, идемо да видимо.

колаја по српску цркву у Босни и Херцеговини.

У митрополији карловачкој стоје толика животна питања нерешена, неуређени одношаји, душманске заваде међу политичким странкама, које пренеше свој политични рад на црквено земљиште; а у Босни и Херцеговини тек се поче у живот уводити ново автономно стање, при чијем је грађењу благопокојни Митрополит Николај био главни суделач, та својом љубазношћу, упливом на меродавном месту и тактичношћу знао измирити завађену браћу и успоставити мир и љубав између јерархије и народа.

А шта је благопокојни митрополит Николај претрпео од свога народа и свештенства за време грађења автономног штатута, и како је за то време нападан и осумњичен бивао: то је познато онима, који су пратили и запамтили развој црквено-народне автономije, где је с једне стране Митрополит Николај уз своју сабраћу имао да очува главна учења своје православне цркве, а с друге стране народ имајући за вођу човека, који је у свој штатут унео најрадикалнија начела, хтео да задобије што више власти и у управи црквеној.

Ну, хвала Богу и увиђавности вођа народних, попустљивошћу дође се до измирења и таман да благопокојни Митрополит Николај каже: хвала Богу, и да ужива плодове свога и народнога труда, ненадна му смрт угаси живот.

И као што ће православни Срби у карловачкој митрополији сваким даном све то више увиђати, како је у невреме дошла смрт Патријарха Георгија и шта је у њему изгубила и црква и народ; тако ће се то исто увиђати и у Босни и Херцеговини.

Ну, што то хасни! Ми смо Срби проклет народ, те обично не можемо и не ћемо за времена да увидимо праве народне добротворе и родољубе, него их за живота душмански нападамо, а поводимо се и славимо оне, које прво покољење проклиње, а после смрти њихове долазимо к себи и почнемо их славити.

И ако је за икоји и код икојег на-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

рода историја учитељка народа; код нашег варода није.

Ми имамо хиљаду примера, како не треба да радимо, а ми ипак у пркос радимо као што не треба. И нас сваки може варати и вара нас, те за то нам и не цветају нигде руже.

Као што обично ми наше књижевнике за време њихова живота пуштамо да гладују и да се злопате — та и сам омиљени песник Змај Јован Јовановић, ког сада уздижемо, да не имађаше ми ровину од Србије, јадно би провео „по народу“ своју старост, као и многи пре њега —, а по смрти их славимо; тако исто и наша опозициона штампа, за време грађења црквено-народног устава за Босну и Херцеговину, поред свег тога, што се у тој борби Митрополит Николај владао и понашао и као српски архијереј и као Србин, душмански га нападаше, а сада му признаје велике заслуге по цркву и народ.

Хвала јој и на томе, кад већ није знала, а више није смела да му за живота то призна и да га брани од оних бесомучних нападаја.

Митрополит Николај у мирјанству Петар рођен 5. Авг. 1840. у Горњем Грачацу — у кршној Лици — од оца свештеника Николе и матере Софије, свршивши српску и немачку основну школу и такозвани „обершул“, дође у плашчанску богословију и 15. Дец. 1863. рукоположи га митрополит Петар Јовановић — тадашњи епископ горњокарловачки, а пре тога митрополит београдски — за ђакона а одмах за тим 18. Дец. за презвитера и постави га за капелана г. карловачком парошу Филипу Добрићу.

Неко је време Петар отпращао професорску дужност у богословији плаштанској, а уз то и вршио парохијску дужност у Плашком.

1866. отиде за пароха у Грачац и као таквог одликује га епископ Теофан Живковић 1874 црвеним појасом, а 21. Маја 1879. произведе га за проту — почасног, а по смрти свога ујака Тесле, изабере га свештенство и народ те исте године за проту у Госпићу.

1891. Маја 13. обукао је прота Петар ризу калуђерску, заменивши своје име Петар на Николај, и 14. Окт. 1891. буде произведен за архимандрита гомирског.

1892. Маја 14. изабран буде арх. Николај од васељенског-цариградског Синода за митрополита зворничко тузланског, а после смрти благопокојног митрополита Георгија Николајевића 1896. Окт. 26. за митрополита дабро-босанског.

Какав је био Николај Мандић и као епископ и митрополит, и каквих је заслуга стекао за српску цркву и народ у Босни Херцеговини; то ће беспристрасно описати историја.

Митрополит Николај од дужег је времена побољевао и тражио лека својој бољетици по разним светским купкама.

Тако је и ове године био прво у Карлсбаду — камо је више пута одлазио —, а за тим отиде у Опатију — Абацију —, где је напрасно умро на св. Илију (20. о. м.) у 8. сахати у вече.

Тело је покојниково сутра дан балзовано, за тим положено на одар у мртвачници у Опатији, одатле превезено у цркву на Реци — Фијуми —, а из ње жељезницом пренето у Сарајево.

Земни остаци опјаће се у св. богородичној српској православној цркви сарајевској у петак (27. о. м.) иза св. литургије у 8 сахати пре подне, а за тим биће погребени на сарајевском срп. православном гробљу у Кошеви.

Како срп. прав. епархијски црквени суд у Сарајеву, тако исто и велики црквени суд за православно српске митрополије у Босни и Херцеговини у Сарајеву, издали су посмртнице — парте — јављајући вернима за смрт свога Митрополита и председника.

Благопокојном Митрополиту Николају Мандићу и као узорном и много заслужном Архијереју и великом Србину, с којим смо више година стајали у пријатељском односу, те знали за његово мишљење и рад и уверили се, да је био велики Србин, те и ако није имао великих наука, имао је здрав разум и поштено срце, кличемо: Слава ти велики Јерарше и добри Србине! Слава ти!

Ктитори и приложници манастира

Раковца.

Д. Р.

(Свршетак.)

1742.

Игуман раковачки а потоњи архимандрит *Никанор Јовановић*, саздао је подрум и ћелије над подрумом доле и горе.

Исти игуман с јрм. *Алексијем* купећи по бачкој епархији милостињу, донели су у манастир: материје за одежде у вредности од 63 фор, 12 *Минеја* и каноник, цвет полијелејски у вредности 63 фор. 32 кр., четири дрвена свећника.

Павле Петровић из Н. Сада приложио је једну плаштаницу од свиле.

Вишока Јосифовица епитрахил свилен.

Трошком манастирским је подигнут под летњом трапезаријом и кујном зидан подрум, и оправљен манастир с поља и изнутра.

Јефтимлије Филошеов кандило сребрно.

Јоаникије јрм. раковачки и *Радослав Бачлија*, из Футога приложише 100 дуката за покров цркве бакаром.

Груја и син му *Лазар Грујић* из Баје, дароваше 50 дуката.

1743.

Трошком манастирским сазидана је од камена качара и штала за коње.

Јасиф Миловановић из Нове Паланке даровао једну парусију 75 фор.

Секула Витковић оберлајтнант за Петра Аришева из Н. Сада даровао парусију.

Јосиф Јовановић провизор даљски и постмајстор у Гајдобри. † митрополита *Викентија Јовановића* капелу дао је измолвати и снабдети је свима нужним стварима и утварима сребрним.

1743.

Ана монахиња мати † митрополита *Викентија Јовановића*, сребрну кадионицу, с плочама сребрним и сребрн крст.

1744.

Михаило Чокић из Бечеја парусију, а тако исто и 1747.

1747.

Рацко Јовановић из Н. Сада трговац, парусију.

1749.

Остоја Никифоровић из Ст. Бечеја парусију.

1750.

Арсеније Кириски из Шова плуг с целом оправом и 8 волова.

Ана супруга покојног капитана *Арсенија Зорића* из Жабља парусију.

Живан Прноторац, прота карловачки, а потоњи јеромонах раковачки *Петар*, 93 фор. 32. нов.

1752.

Софроније Јовановић, епископ пакрачки за себе и † *Никанора Стефановића* две парусије (140 фор.)

Павле Ненадовић, митрополит, три парусије, епитрахил, појас сребрн с бисером искићен и наруквице. Исти је 1758. приложио велико звоно од 580 фунти; 1761. својим је трошком дао подићи 2 ћелије, зашто је издао 526. фор. 24 кр.; 1762. својим трошком подигао темпло и дао га измолвати и позлатити, зашто је издао 1734 фор. Темпло је моловао *Васа Остојић*. (Овај је умро 1773. у Хопову око августа.)

1753.

Данило Јакшић, еп. плашки парусију.

1754.

Никанор Јовановић, архимандрит са својом браћом *Стеваном* и *Марком* крст позлаћен и искићен бисером, постављен у кивоту на левој страни, на целивање. Исти је приложио 1755. надбедреник извезен са златом; 1756. велика архијерејски крст; 1758. надбедреник; 1765. појас и наруквице; два фелона, 2 епитрахилја и 4 наруквице с братом *Стеваном* из Н. Сада; 1768. крст.

1756.

Стеван Зорановић, проигуман врднички парусију.

Синесије Живановић, еписком арадски, фелон за помен својих умрлих родитеља *Живана* и *Февроније*.

Исти је приложио 1759. звоно велико од 11 центи и 5 фунти, за што је дао 811 фор. 12. кр.

Георгије Јаковљевић парох из Ст. Бечеја парусију, а 1764. с братом *Сергијем* још једну.

1758.

Компанија грчка из Петроварадина за † *Стамну* парусију.

Георгије Чарнојевић из Шимандре парусију.

Теодор Мијатовић из Н. Сада стару икону св. Богородице.

Филип Солин из Футога парусију.

1759.

Јосиф Коларски из Кањиже 100 фор., а 1763. приложио 400 фор.

Сава Вукановић новосадски сенатор парусију.

Теодор из Вуковара парусију.

Сима и Павле от Чарнојевић 50 фор.

1760.

Пангелија Миланковић, новосадски сенатор, парусију.

Мардарије Вујић, сенатор новосадски парусију.

Далар Савић сарајлија, из Н. Сада парусију.

Илија Саиланцај из Н. Сада парусију.

Марија суируга † Петра Рисимића из Н. Сада парусију.

1761.

Јован Георгијевић, епископ вршачки и потоњи митрополит — 100 фор

Викентије Јовановић Видак, епископ темишварски, 100 фор. за спомен својих † родитеља *Јована* и *Витоке*.

Исти је потрошио на оправку ћелија 1368 фор. 18 кр. а 1771. јулија 1. даровао 50 фор.

Иван Зорановић из Лединаца парусију.

Бука Малешев из Лединаца парусију.

Филип Врдничанин из Футога сарандар.

Лазар свештеник из Борова парусију.

Павле грк од грчке компаније из Н. Сада парусију.

Амросије Јанковић јеронах парусију. *Еуфимија от Чарнојевић* из Н. Сада за

спомен свога † супруга *Јована* оберлајтнанта 40 фор.

Хаџи Силвестер Поповић и Свиридон, пострижници раковачки од скупљене милостиње у вршачкој епархији и Великом Вараду 982 фор. 36 кр.

1762.

Иван Милутиновић из Аде, парусију, а 1764. плуг са опремом и 8 волова.

Лазар Вукадиновић, обркнез бечкеречки, парусију.

Вукмир Николић, обркнез белоцрквански, парусију.

1763.

Јанко Сидеров из Н. Сада парусију.

Прокопије Живичић из Ст. Бечеја парусију.

Марко Дудварац из Аде, парусију.

Амеросије Јанковић пострижник раковачки, парох пештански 600 плоча мраморски за патосање цркве, проповеди *Гедеонове* у два тома и цвет од мрамора.

Хаџи Јосиф, јрм. раковачки сребрн и позлаћен кивот ради хранење тела *Христова* и два појаса.

Михаил Дејановић, парох госпођиначки плуг са оправом и 8 волова.

Мојсије Путник епископ бачки обећао давати манастиру годишње по 100 мера жита и цео плуг са опремом и 8 волова.

1764.

Јефтимије Радосављевић, прота карловачки, парусију.

Захарије Исаков из Каменице парусију.

Јаков Чокић из Ст. Бечеја парусију.

Јанко Тамбир из Пеште, парусију.

Никола Дука, из Н. Сада, парусију.

Трифун Јовановић, из Даља, парусију.

Лека капитанлајтнантовица из Грабоваца, парусију.

1765.

Исак Михајловић, парох черевићски сребрну кадионицу.

Јован Милетић из Сарајева, сребрн путир с дарцима.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Антоније Марковић, митрополијски ђакон, сребрну кадионицу.

Јован Николић, сенатор кањипски, парусију-

1766.

Јован Стојчевић, из Нештана, парусију.
Ана, сестра владике темишварског Вићентија Јовановића-Видака, из Бечкерека фелон, епитрахиљ и наруквице.

Теодор обркнез беоцински, парусију.

Сима Рунић, из Сентомаша, парусију.

Лука, из Аде, 6 волова.

Јованка † Јосифа Паланчанина сребрно кандило.

Божа Михајловић, из прњавора (бећар) 50 фор.

Георгије Девечерац, из Сентомаша, парусију.

1767.

Арсеније Радивојевић епископ пакрачки звоно од 3 центе, а осим тога је завештао после смрти своје свој архијерејски сакос, надбедреник, епитрахиљ, наруквице, омофор; 1769. дарке на путир и звездицу и ваздух што је добио на дар од руске царице Екатарине II.

Јефтимије Роман, јереј из Карловаца, парусију.

1768.

Антоније Фрушић, из Новог Сада парусију.

Јован Бузмешан, из Каравлашке парусију.

Павле Стојадиновић парох фелдварски, парусију.

Леонтије Аргировић, из Осека, за сарандар 12 фор.

Алекса Михајловић, из Н. Сада, 24 фор.

Григорије Симић и *Лазар Богдановић*, из Н. Сада, по сарандар.

1769.

Кузман Поповић, парох сентомашки, парусију.

Анастасије Томић, из Илока, парусију.

Илија Жилић, из Н. Сада, сарандар.

Рокса Новаковић, из Карловаца папагијар.

Радивоје Недељковић, из Каћа, парусију.

Арсеније Иванкић, из Сентомаша та-начник, за парусију коња и два вола — трећака.

Васа Живковић, из Ст.-Бечеја, сарандар, а за тим и парусију.

Димитрије Кириловић, из Куле, по сарандар 6 фор.

Неша Марковић, из Вршца сарандар.

Нецко Бугарин, из Кањиже, сарандар.

Стојан Максимовић, из Сусека, сарандар.

Срета Георгијевић, из Панчева, сарандар.

Ђорђе Јанковић из Кањиже, сарандар.

Ђура Дамјановић, из Костајнице и Адам Белић из Беловара, по сарандар.

1770.

Михаил Петровић, парох из Маркушице, по сарандера.

Јован Станикић, из Футога, парусију.

Милинко Стојшић, из Н. Сада, са ченејски салаша, парусију.

Васа Бранков, из Футога, сарандар.

Игнат Обркнежев, из Шуљма, сарандар.

Од 1771.—1800.

Парусију: *Максим Вујић*, сенатор новосадски; *Јосиф Јовановић Шакабента*, епископ вршачки (1788.) 100 фор.; *Јосим Радвановић*, из Врбаса; *Стеван Шилић* и *Дијонисија † Михаила Ђурковића*, из Н. Сада; *Гаја Зубовић*, из Бановаца; *Цвеја Коларовић* из Осека; *Стеван Гавриловић*, из Врдника; *Јосиф Коларски*, сенатор кањипски; *Стеван Чушић* из Вуковара 100 фор.; *Комненија † Адама Циндацара* из Карловаца; *Георгије Шланчевић* из Ерцег Суљоша; *Илија Поповић*, из Футога. Знатније прилоге: *Давид Рацковић*, велики биров новосадски и *Георгије Миланковић* члан мањег савета новосадског 3 фелона, 3 епитрахиља и наруквице; *Петар Молчиловић* 1779. из Н. Сада цео трошак за нове певнице и столове у певници, на што је издао 415 фор., а *Атанасије* из Н. Сада у мушкој цркви 8, а у паперти 26 столова дао направити; *Стеван Миодроговић*, из Темерина, 8 волова.

1800.—1880.

Парусије: *Прокопије Пешковић* и *Па-*

вле *Григоријевић*, за 7 парусија, из Лединаца; *Стеван Поповић*, из Лединаца за 2 парусије; *Михаил Николић*, за 8 парусија; *Георгије Стојковић*; *Пантелија Атанасијевић*; *Јова Милаковић*, из Н. Сада; *Јефта Каћански* из Н. Сада; *Теодор Кужац* из Госпођинаца; *Илија Меценовић* и *Јеремија Вешковић* из Беочина, по 100 фор.; *Григорије от Миковић*, 100 фор.; *Атанасије Костић* из Беочина; *Гаврил Станимировић*, из Футока; *Марија + Митра Милошевића* 100 фор.; *Коста Мачвански*; *Сима Савић*, из Футока *Димитрије Димша*, из Футока 100 фор.; *Јосиф Канатај*; *Теодор Барашин*, ман. служитељ; *Теодор Мађарић*, из ман. прњавора 100 фор.; *Михаил Поповић Лазикин*, из Лединаца; *Лазар Булић*, из Н. Сада; знатније прилоге: *Михаил Николић*, 1693. фор.; *Теодор Николић*, из Н. Сада, трапезу од мрамора; *Јован Пециковић*, из Земуна сребрно кандило.

* * *

Из поменутог протокола, види се, да су прилози манастиру овамо од 1770. све слабији бивали, док нису 1880. скоро са свим престали.

Из наведених се овде добровољних прилога види, да је у XVIII. веку и манастир Раковац, као и остали наши манастири, имао врло леп приход од милостиње. Милостиње се у знатно и одржавале у то време наше манастире.

Данас нису манастири спали на милостињу, него данас они дају и појединцима и прилажу на црквено-народне цели.

Школска фондација 'барона Николе Пејачевића.

Д. Р.

У чланку „Два писма барона Николе Пејачевића“ у п. бр. позвали смо да нас извести ако ко шта зна шта више о реченој фондацији.

Пре него што је изишао поменути наш чланак, ми смо знали да постоји једна књижица о румским школама, коју књижицу и сами имамо, ал како је не смо могли наћи, умолисмо г. пароха Марка Шаула да нам је

пошље, јер смо држали, да ће у њој бити ма шта напоменуто о поменутој фондацији.

Г. Шаула нам ју је послао, и нисмо се преварили у нашој претпоставци, јер у њој се вели ово о њој:

I Фондација барона Пејачевића:

„Ово је само преповетка, а у самој ствари нити је кад постајала, нити ће постајати; овде је само зато стављам, да виде људи какве је бое. — Дакле:

Стариег доба људи о овој фондацији овако причају: Блажене памети упокоени, и у блаженој обители сад налазећи се „Барон Марко Пејачевић“, на школе румске завјештао је био село Инђију, и поље Љуково (Predium Ljukovo); и подигао је једно здание у Руми на јелан сират узвишено због тога, да се по неколико деце из свију 12 села спалику његовом принадежећи, у Руми школовати, и од тиј добара издржавати могу. Сад како је после смрти његове, њеки од насљедника и племеника његови, то преиначио, да умјесто ови добара у нарави, њешто у готовом новцу, и то незнатно па и само на корист Римски школа плаћа; као и здание ово, благу намјеру имајућег завјештаатеља, само Римокатолици уживају, није ми познато. — За здание ово њеки старци овако причају: Стари наши, боећи се да дјеца наша, у постне дане од Швабчади не би парченце колача, или сира заискала, и са тим грјех на невину њиову душицу нанео, договоре се те се са школама поделе, и тако колосално ово здание Римљанима за употребење оставе. — Ово здание јошт и данас Римокатолици уживају!“

Књижица ова, у којој се ово налази има наслов: „Постанак фондова школа српски у Руми“. 8^о 21.

Написао ју је Милутин Ратковић, бивши парох румски, а по том игуман ман. Раванице. Штампана је у Н. Саду 1868.

ЛИСТАК.

Вести.

Епископски састанак — конгрегија. У недељник пре подне одржала су Високопреосвећена Г. Г. Епископи свој састанак, на ком су решили: да се писмено изјави Његовом Величанству краљу Фрањи Јосифу I. дубока захвалност на указаном саучешћу приликом смрти благопокојног Патријарха

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Георгија и изашиљањем посебног свога заступника на сахрану.

Даље да се писмено захвали на указаном саучешћу односно изашиљању посебног заступника Његовом Величанству краљу српском Петру, Његовом Височанству кнезу црногорском Николи, кр. угарској влади и председнику кр. уг. министарства, министру спољашњих послова барону Еренталу, бану краљевина Хрватске, Славоније и Далмације Ракоцају, преставницима свију автокефалних православних цркава и Епископима, жупанијама, градовима, општинама и корпорацијама и отличним особама.

Даље је закључено једногласно, да се преко кр. угарског министарства поднесе адреса Његовом Величанству, да благоизволи што пре именовати Администратора у смислу §. 20. благоутробне декларације од 16. Јулија 1779., које наређење у том погледу важи и данас. Те како по канонима православне цркве од смрти митрополитове-патријархове до попуења тога места треба митрополијом да управља најстарији Епископ; — то да се за Администратора постави најстарији Епископ карловачке митрополије.

Напоследку је био говор и о богословском семинару, и закључено је, да се на крају Августа поново састану и изаберу питомце за семинар, а једно и о његовом издржавању.

Текелијна заклада у Карловцима. Како је Патријарх врховни старатељ поменуте закладе; то је Преузвишени министар председник Векерле именован на основу §. 71. штатута исте закладе за привременог заменика врховном старатељу Високопреосвећеног Г. Епископа бачког Митрофана, до именованја администратора митрополије.

Оставина Патријархова. Као што је блажено покојни Патријарх Георгије за време свога патријарховања издао на просветне и добротворне цели толико, као ни један његов претходник; тако ће исто и његова оставина бити таква.

И како се она има поделити на два дела; то ће народним фондовима припасти врло знатан део. Ето, с тога он и није хтео да и у својој опоруци оставља на поједине заводе и установе; него да оно, што се иза његове смрти затекне, припадне народу.

Као што добар домаћин ужива у томе, да му је пуна кућа; тако је и он уживао, те с тога — поред свег тога, што се радило на томе, да се баци у мир — није продао већи део ни лањске кокурузне бербе, од које ће саме унићи у оставину око 200.000 кр.

А с тога није хтео ни да вино продаје, од кога је остало више стотина хектолитара, и то каквог вина!

Ето, така је и оставина заостала иза Патријарха Георгија, на кога су радикали бацали дрвље и камење.

А каква је остала иза народних љубимаца Арсенија Стојковића и Теофана Живковића?

Каква, од првог није остало ни за сахрану, а и од другог ништа.

— **Архидијецезални православни српски свештенички конвикт.** Патронат овога конвикта држао је седницу своју 17. (30.) јула. У њој је подељена изванредна припомоћ удовици Георгија Максимовића пароха черевићког, у износу од 100 круна. Оправку потпорног зида на потоку, чији ће трошкови изнети близу 5.000 круна, имаће извести грађевинар Већеслав Мали из Карловаца. Примљени су извештаји рачунески, као и о раду самом на знање, а попуењено је 33 питомачка места с тим, да остали 7 има сам надзорник, г. протојереј Маширевић, у споразуму са председником попуњити.

Истога дана одржана је и скупштина, у којој су примљени извештаји патроната и ревизионог одбора. Примљено је десет нових чланова, а бирања је према статутима и нова управа патроната. За председника изабран је ректор богословије Јован Вучковић, за потпредседника професор богословије Јован Живковић. Чланови су ови: Димитрије Руварац, Глиша Јовић, Димитрије Дамјановић, Марко Шаула, Радослав Марковић, Васа Латинкић, Никола Милић и Сима Аранички. За тајника и уједно благајника Димитрије Коплић. Патронату је стављено у дужност да проучи правила и спреми предлог о измени правила.

Поводом смрти врховног патроната и добротвора овога конвикта патријарха Георгија, одржана је истог дана ванредна седница патроната, на којој је наређено, да се у знак жалости истакне на згради црна застава, саучешће изјави и на погребу корпоративно учествује, а уједно за чланове и питомце посмртнице штампа и разашље“.

Уредник: Димитрије Руварац, протојереј.

Одговори уредништва.

Г. В. у О. — Пошто смо једном сличном приликом напоменули, да ми не сматрамо за неку срећу, што по нека римокатоликиња пређе у наш запов, а тако исто ни у заслугу онога свештеника, који је дотичну превео; с тога не хтедосмо у листу штампати таква саопштења.

Не можемо с тога штампати ни Ваш „списак преведених“ за време Ваше службе.

Држимо да ћете нам дати за право, кад Вам напоменемо, да ни једна од Вас преведених, није напустила свој дотадашњи закон и прешла на наш, из чисте побуде и уверења, а то није учинила с тога, што ни једна од њих и не зна разлику између појединих хришћанских вероисповести, него су то учиниле већином с тога, да их може узети обично какав луд богат или добар Србин.

А код мушких је прелазника — бар у Троједници — тај, да се могу поново оженили поред растављене од стола и постеље римокатоличкиње.

Па кад тако раде римокатоличкиње; није чудо што се нађе и по која мудра српкиња, која напушта свој закон, да се уда за ког доброћудног Хрвата или Швабу, како би тиме поправила и свој положај и својих сродника.

Ну, као год што римокатоличкиње и по свом прелазу на наш закон, остају и на даље у души римокатоличкиње; тако исто остају и православне и по прелазу православне, о чему се сваки даном уверити можемо.

Као што крв није вода; тако се и вера не да прелазом из срца истерати.

Не срдите се, што и Ваш „списак“ не можемо штампати.

Послане књиге на приказ.

Српска богословска књижевност у години 1904. и 1905. од др. Ил. Ивачковића и П. В. Маркичевића. Београд, 8^о 120.

О нашим политичким програмима. Чланци из „Српског гласа“. Написао М. Ј., В. Кикинда. 8^о 45.

Борбе Поаовић. Бачки Буљевци и Шокуци. Прештампано из „Правде“. Београд 1841.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Бр. Е. К. 267. ех 1907.

44 1-3

СТЕЧАЈ.

Расписује се овим стечај на парохију III. плаћенога разреда у Шаканлијама у прото-презвитерату Костајничком.

Мољитељи имају своје прописно обложене молбенице надлежним путем овој епарх. Конзисторији поднети до Успенија Пресвете Богородице о. г.

Молбенице пријеле преко тога рока неће се у обзир узети.

Из сједнице епархијске Конзисторије горњокарловачке, држане у Плашком, дана 21. јуна 1907. године.

Предједништво.

СТЕЧАЈ. 45 1-1

Православни српски богословски семинар у Карловцима отвара се питомцима с новом школском годином 1. (14.) септембра.

Нових питамаца примље се 25, који ће студирати у прву годину богословије.

Молбенице за питомачка места ваља лично поднети *урави богосл. семинара у Карловцима* 31. августа (13. септ.)

Молбеници треба прикључити.

а) писмену дозволу свога дијецезана Епископа, којом се кандидат принушта избору, а која се дозвола има с ваљано инструјисаном молбом течајем великих школских ферија најдаље до Велике Госпојине код дијецезана Епископа лично затражити;

б.) крштено писмо;

в.) сведоцбу о положеном гимназијском испиту зрелости;

г.) сведоцбу о религиозно моралном владању од свог пароха;

д.) сведоцбу лечничку о накаламљењу богиња.

Сви молиоди биће истога дана лечничком прегледу подвргнути; а 1. (14.) септембра после подне објавиће се свима, који су у семинар примљени и којој су епархији исти додељени на службу по свршетку богословских наука, при чему се имају у обзир узети месно порекло и оправдане жеље молилаца. — Примљени молиоди ступају одмах после овога проглашења у семинар.

Примљени питомци имаће затим у року од десет дана поднети урави од своје стране и својих родитеља или скрбника потписани *реверс*, у ком се обвезују да ће по свршетку богословских наука најдуже за две године ступити у свештенички чин и у дијецези Н (за коју буду примљени) безуветно најмање *пет година* као свештеници служити; ако пак својом вољом или својом кривицом у семинару не би остали, или по свршетку богословских наука својом вољом или својом кривицом у року од две године дана у свештенички чин не би ступили, да ће на њих у семинару потрошену своту семинарској благајници вратити.

Питомци су дужни при ступању у завод донети и целог свог боравка у истом непрестано на броју имати: 6 кошуља, 6 гаћа, 12 огрлица, 12 пари запонака (манжета), 12 марамца, 6 убр, са (пешкира), 12 пари чарапа (или објака), 4 кошуље пресвладице и (ко је уобичајно да носи) 2 дукесра. Даље има сваки питомац донети са собом још и: прибор за прање зуба (чисту четкицу и појачу стакленицу, чашу), четку за хаљине, четке за обућу, кишобран и пар папуча, — Без потпунога броја ових ствари не може се ни један питомац у завод примити. — На рубље питомачко удариће се у економату заводски дотични број, који ће се сваком поједи-

ном питомцу доделити; стога ваља на загасите или црне ствари пришити четвороуголаи комадић бела платна, да се број на исто стави.

Књиге и материјал за писање и бављају питомци сами. Сваки питомац мора имати потпун прибор свих потребних удбеника, књига и скрипата. Првогодишњи питомац треба ради набавке тих ствари да донесе са собом 50 круна. Иначе имају питомци у заводу бесплатан ужитак, о дело и прање рубља.

Карловци 25. Јулија 1907.

У п р а в а
прав. српског богословског семинара.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у овакој величини, као и за целокупно хармонично уде шено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем

од мене изнађена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 2 провиђена и като имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. —

27—52 4. Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленајској земајској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленајском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на једном целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље, на годину 10 круна. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације у року од 15 дана шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 1,0 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Све спорове овога листа у ствари претплате или других потраживања решава котарски односно општински суд у Карловцима.

Издање и штампа: Српске Манушкрипне Штампарије у Ср. Карловцима 417. 1907.